

NHỮNG CÔNG VIỆC ĐỆ TỬ PHẢI LÀM

Đệ tử cộng trú, đệ tử y chỉ ở gần Hòa thượng, A-xà-lê phải làm các việc sau đây: Đứng dậy đón tiếp; trả lời; làm việc; làm việc cho mình, làm giúp người khác; vấn đề y bát; tự cạo đầu, cạo đầu cho người; dùng dao chữa trị; cho và nhận; lấy thức ăn cho mình, lấy thức ăn cho người(); tự mình trì kinh, dạy kinh cho người; gửi dục, nhận dục; uống thuốc; rời khỏi cương giới; tổ chức cúng dường; đi không thưa.

1. Đứng dậy tiếp đón: Đệ tử thấy Hòa thượng, A-xà-lê từ xa nên đứng dậy đón tiếp.

Nếu đang ăn năm món ăn chính hoặc thọ trì hạnh ăn một lần không thể đứng dậy được thì nên cúi đầu xuống.

Nếu thọ trì hạnh ăn một lần thì nên bạch với thầy. Thầy nên hỏi: “Ông có thể ăn một lần không? Nếu chịu đựng được thì nên thọ trì”. Nếu đáp: “Không chịu đựng nổi”, thì nên bảo đừng thọ trì.

Nếu đệ tử thấy thầy mà không đứng dậy thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là không đứng dậy đón tiếp.

2. Trả lời: Khi Hòa thượng, A-xà-lê gọi thì đệ tử phải đáp. Nếu trong miệng đang ngậm cơm mà tiếng nói không khác thì nên đáp. Nếu không thể được thì đợi nuốt xong rồi mới đáp.

Nếu thầy trách: “Vì sao nghe ta gọi mà không đáp”, thì nên nói: “Vì trong miệng đệ tử đang ngậm cơm”. Nếu thầy gọi mà không đáp thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là trả lời.

3. Làm việc: Nếu Hòa thượng, A-xà-lê bảo đệ tử làm việc ấy mà đúng pháp thì nên làm. Nhưng nếu bảo: “Gọi cô gái ấy đến, lấy rượu đem lại”, thì nên dùng lời nhỏ nhẹ thưa lại: “Con nghe nói rằng các việc như vậy là phi pháp, không nên làm”. Nếu thầy bảo làm việc đúng pháp mà không làm thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là bảo làm việc.

4. Làm việc cho mình và làm việc với người: Nếu muốn làm việc gì thì nên hỏi thầy: “Con muốn làm việc ấy với Mỗ giáp. Thầy nên xem tướng người ấy, nếu y không khéo trì giới thì nên bảo đừng làm việc với y. Nếu thấy kẻ ấy khéo trì giới thì nên cho phép cộng tác. Nếu đến phiên mình làm Duy na trực nguyệt thì nên bạch với thầy. Như trong Thiên uy nghi đã nói rõ. Đó gọi là tự mình làm việc và làm việc với người.

5. Vấn đề y bát: Khi muốn hơ bát hoặc kê đá làm lò để hơ thì mỗi việc đều nên thưa với thầy. Nếu không thể thưa từng việc một, thì chỉ cần nói: “Con muốn hơ bát”. Một lần thưa là gồm tất cả. Khi hơ bát nên thưa Hòa thượng, A-xà-lê có muốn hơ hay không. Nếu bảo hơ, thì nên hỏi cái nào hơ trước, cái nào hơ sau hay là hơ chung một lần. Nếu bảo hơ một lần thì nên hỏi cái nào để trên, cái nào để dưới, tùy thầy dạy nên làm theo ý. Khi muốn nhuộm y, nên thưa với thầy; hoặc khi giặt,

vá, nấu, tất cả đều nên thưa. Nếu không thể thưa từng việc một thì chỉ cần nói: “Con muốn nhuộm y”. Một lần thưa là gồm tất cả. Khi nhuộm y, trước hết nên hỏi Hòa thượng, A-xà-lê có muốn nhuộm y hay không. Nếu nói: “Nhuộm” thì nên hỏi cái nào nhuộm trước, cái nào nhuộm sau hay nhuộm cùng lúc. Nếu bảo “Cùng nhuộm một lần”, thì nên nhuộm y Hòa thượng, A-xà-lê trước. Cũng vậy, khi vá, khi nhuộm, khi cầm, không được dùng y của thầy gói y của mình mà nên lấy y mình gói y thầy. Khi làm các việc về y bát mà không thưa với thầy thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Đó gọi là những việc thuộc về y bát.

6. *Tự cạo đầu và cạo đầu cho người khác*: Khi mình muốn cạo đầu, nên thưa thầy. Thầy nên hỏi:

- Ai cạo cho ông?
- Dạ thưa Mổ giáp.

- Mổ giáp có biết cạo không?
- Việc đó dễ như trở bàn tay.

Thầy nên nói: Không nên.

Nhưng nếu nói “Biết” thì thầy nên quan sát người ấy. Nếu y không khéo trì giới thì cũng nên bảo: “Không nên”.

Nếu thấy y khéo trì giới, thì nên nói: “Cạo được”.

Khi muốn cạo đầu cho người khác, nên thưa với thầy:

- Con cạo đầu cho Tỳ-kheo Mổ giáp.

Thầy nên hỏi:

- Ông có cạo được không?

Nếu đáp: “Việc đó dễ như trở bàn tay có gì mà không làm được”, thì thầy nên nói: “Không nên làm”.

Nếu đệ tử nói: “Con có thể làm được”, thì thầy nên xem tướng y, nếu y không khéo trì giới thì nên nói: “Không nên làm”.

Nếu thấy y khéo trì giới thì thầy nên nói: “Ý kiến ấy rất hay”. Nếu Hòa thượng, A-xà-lê vào xóm làng, rồi thợ cạo đầu đến muốn cạo đầu thì mình nên bạch với các Trưởng lão Tỳ-kheo khác: “Con muốn cạo đầu”. Sau khi thầy trở về, nên thưa lại cho thầy biết. Khi thầy đi khỏi thì mình được nhờ thợ cạo, cạo đầu cho mình. Đó gọi là cạo đầu cho mình và cạo đầu cho người khác.

7. *Dùng dao chữa bệnh*: Khi muốn mổ mụn nhọt cho người khác nên thưa với thầy:

- Con mổ mụn nhọt cho Tỳ-kheo Mổ giáp.

Thầy nên hỏi:

- Ông làm có được không?

Nếu đáp: “Việc này dễ như trở bàn tay mà có gì làm không được”, thì thầy nên nói:

- Không nên làm.

Nếu nói: “Con có thể làm”, thì thầy nên xem tướng, nếu y không khéo trì giới thì nên nói:

- Không nên làm.

Nếu thấy y khéo trì giới, thì nên hỏi mụn nhọt ở chỗ nào. Nếu nói: “Ở chỗ bần thủ”, thì nên nói:

- Trong phạm vi cách cốc đạo (hậu môn) bốn ngón tay không nên chạm đến. Nếu lở đầu ra máu, hoặc chữa trị các mụn ở chỗ khác thì nên làm.

Khi muốn phá mụn nhọt của mình, nên thưa với thầy. Thầy nên hỏi ở chỗ nào. Nếu cho biết ở chỗ bần thủ thì nên bảo không nên làm.

Nếu nói rằng ở những nơi khác thì cách xử trí như ở trên. Đó gọi là dùng dao để chữa bệnh.

8. *Cho và lấy*: Khi muốn cho ai vật gì, nên thưa với thầy. Thầy nên hỏi:

- Cho ai?

Nếu nói: “Cho quả phụ, đồng nữ, dâm nữ, bọn vô lại, kẻ hung ác, Tỳ-kheo-ni mang tiếng xấu, Sa-di ni mang tiếng xấu, Tỳ-kheo không khéo giữ giới”, thì nên bảo:

- Không nên cho và thân cận với những hạng người như vậy.

Nếu cha mẹ không tin Tam bảo, thì nên ít lui tới. Nếu có lòng tin thì nên cung cấp tận tình đừng để thiếu thốn.

Khi muốn lấy vật của người khác nên thưa với thầy. Thầy nên hỏi:

- Ai cho ông?

Nếu đáp: “Do đồng nữ, cho đến Tỳ-kheo không khéo giữ giới cho con”, thì nên bảo:

- Chớ nên giao du thân mật với những hạng người này.

Nếu đáp: “Người đó khéo giữ giới”, thì nên bảo: “Cứ lấy”.

Hỏi:

- Khi cho hay nhận vật chừng cỡ nào thì không cần thưa với thầy?

Đáp:

- Như chừng nửa sợi chỉ hay nửa bữa ăn. Đó là các trường hợp cho

và lấy không cần thưa.

9. *Lấy thức ăn cho người, lấy thức ăn cho mình*: Khi người khác nhờ mình đi lấy thức ăn thì phải thưa với thầy:

- Con lấy thức ăn giúp cho Tỳ-kheo Mổ giáp.

Thầy nên hỏi:

- Vì Tỳ-kheo ấy vì sao không đi lấy?

Đáp: “Ăn ở đó cực khổ, ăn ở đây sướng hơn”, thì nên nói:

- Nếu vì muốn sướng thì đừng có nhờ người ta.

Nếu lấy giúp cho Duy na hay người bệnh thì nên xem tướng người ấy. Nếu y không khéo trì giới thì nên nói:

- Không nên đi.

Nếu nói: “Đến phiên con đi lấy”, thì nên bảo:

- Lấy bát của người ấy rửa cho sạch rồi hợp chung với bát của mình cầm theo.

Nếu nói: “Người ấy khéo trì giới”, thì nên bảo:

- Hãy lấy giúp cho ông ta.

Nếu muốn nhờ người khác đi lấy giúp thức ăn thì nên thưa với thầy. Thầy nên hỏi:

- Vì sao ông không đi?

Nếu đáp: “Ăn ở đó cực khổ, ăn ở đây sướng hơn”, thì nên nói: “Ông vì thích sướng nên không thể được”.

Nếu (người đệ tử này) đang làm Duy na hay bị bệnh, thì nên hỏi:

- Ông nhờ ai đi lấy?

Đáp:

- Mổ giáp.

Nếu thấy y không khéo trì giới, thì nên nói: - Không thể được.

Nếu đáp: “Đến phiên người ấy lấy phần cho con”, thì nên bảo:

- Nên nhờ người khác, hoặc là người cùng một Hòa thượng, A-xà-lê, hoặc là người khéo trì giới đi lấy giúp.

Đó gọi là đi lấy thức ăn cho mình, lấy thức ăn cho người.

10. *Đọc kinh, dạy kinh cho người*: Khi muốn dạy Kinh cho ai nên thưa với thầy. Thầy nên hỏi:

- Dạy Kinh cho ai?

Đáp:

- Dạy Kinh cho Tỳ-kheo Mổ giáp.

Lại hỏi:

- Dạy Kinh gì?

Nếu đáp: “Kinh Sa Lộ Da Đà”, thì nên nói:

- Không được, Đức Thế Tôn không cho phép.

Nếu nói: “Chú Kinh”, thì nên nói:

- Được, nhưng hãy bảo ông ta đừng dùng Kinh này để làm kế sinh

sống.

Nếu đáp: “Kinh A Hàm”, thì thầy nên xem tướng anh ta, nếu không khéo trì giới, thì nên nói:

- Không được.

Nếu thấy khéo trì giới thì nên hỏi:

- Người đọc Kinh có trôi chảy không?

Đáp: “Không trôi chảy, để con hỏi lại ông ta rồi con sẽ dạy”, thì nên nói:

- Không nên dạy.

Nếu đáp: “Đọc trôi chảy”, thì nên bảo:

- Cứ dạy.

Khi mình muốn đọc Kinh cũng phải thưa với thầy, như cách thức

ở trên. Đó gọi là tự mình đọc Kinh, dạy Kinh cho người.

11. Gởi dục, nhận dục: Khi gởi dục hay nhận dục nên thưa với thầy, như vấn đề lấy thức ăn.

12. Uống thuốc: Khi muốn ống thuốc trước hết phải thưa với thầy. Nếu đã ngồi rồi muốn uống sữa trước rồi ăn sau thì dù không thưa mà uống, cũng không có tội.

13. Rời khỏi cương giới: Khi muốn rời khỏi Tăng già lam chừng hai mươi lăm khuỷu tay nên thưa với thầy rồi mới đi. Nếu đi kinh hành hoặc ngồi thiền nên thưa để thầy biết chỗ. Nếu đang ở trước thầy mà muốn đi đại tiểu thì nên cúi đầu tỏ sự cung kính rồi mới đi. Nếu không ở trước thầy thì không tỏ sự cung kính, không có tội.

14. Tổ chức bố thí rộng rãi: Nếu muốn tổ chức bố thí lớn, nên thưa với thầy:

- Con muốn bố thí hết tất cả những vật sở hữu của con.

Thầy nên nói:

- Người xuất gia cần phải có ba y, bình bát, tọa cụ, túi lọc nước, giày da.

Nếu đệ tử nói: “Ngoại trừ các vật vừa kể, còn tất cả các thứ khác con muốn bố thí hết”, thì thầy nên xem tướng người ấy, nếu y không khéo trì giới, không chịu tụng Kinh, hành đạo, nên nói:

- Đồng ý.

Nếu thấy y khéo trì giới, thường đọc tụng hành đạo, thì nên nói:

- Bố thí chẳng phải là giải pháp tốt nhất. Ông nhờ các vật ấy làm phương tiện (như là món thuốc) để mà tọa thiền, tụng kinh, hành đạo.

Nếu nói: “Con có thân nhân cung cấp cho y phục ẩm thực và thuốc chữa bệnh rồi”, thì thầy nên nói:

- Nếu thế thì thầy đồng ý.

Đó gọi là bố thí rộng rãi.

15. Thưa thầy rồi mới đi: Khi muốn đi đâu phải thưa trước với Hòa

thượng, A-xà-lê không được để đến lúc đi rồi mới thưa, mà phải thưa trước chừng một tháng, nửa tháng:

- Đệ tử muốn đến quốc độ ở mỗi phương.

Thầy nên hỏi:

- Về việc gì mà đi?

Nếu nói: “Ở đây Tăng làm việc cực khổ, đọc kinh, tụng kinh cực khổ quá; Hòa thượng, A-xà-lê còn bảo: ăn ít, uống ít, thức nhiều còn ở nơi kia thì sống sướng hơn”, thì thầy nên nói:

- Ông vì thế mà xuất gia, vì sao lại khước từ sự cực khổ?

Nếu nói: “Hòa thượng, A-xà-lê lo việc kinh doanh, không dạy Kinh cho con, nên con phải đi”, mà mình có thể dạy được thì nên bảo:

- Đừng đi.

Nếu mình không thể dạy được mà trong chúng có người khéo trì giới, tụng Kinh lưu loát thì nên bảo đến người đó thụ giáo. Nếu cũng không có mà ở nơi kia có Tỳ-kheo quen biết đa văn thì nên gửi gắm cho họ. Nếu lúc đi không thưa với Hòa thượng, thầy y chỉ mà đi, thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Ở đây, đệ tử cộng trú, đệ tử y chỉ đối với Hòa thượng, A-xà-lê phải làm những việc ấy. Đó gọi là thưa với Hòa thượng, A-xà-lê rồi mới đi.

